

Doelgroep: klas 1, 2, 3 **Duur:** 50 minuten **Vakken:** burgerschap (leidend), geschiedenis, Nederlands

Doel van de les

Leerlingen onderzoeken het verhaal van Hugo de Groot en ontdekken dat zijn gevangenschap niet draaide om wat hij deed, maar om wat hij dacht.

Vanuit deze historische casus reflecteren zij op:

- Vrijheid van meningsuiting
- Omgaan met verschillen
- Hun eigen rol in gesprekken en conflicten

De les bereidt leerlingen voor op het bezoek aan **Hugo de Groot, de musical**, waarin deze thema's centraal staan.

Deze les gaat niet alleen over Hugo de Groot. Het is een les over wat er gebeurt als mensen het fundamenteel oneens zijn. Over wat vrijheid betekent. En over het moment waarop spreken ineens risico met zich meebrengt. De geschiedenis helpt ons dit te begrijpen. De leerlingen maken het betekenisvol.

Leerdoelen

Na de les kunnen leerlingen:

- Uitleggen wie Hugo de Groot was en waarom hij gevangen zat
- De relatie benoemen tussen vrijheid en verantwoordelijkheid
- Voorbeelden geven van polarisatie toen en nu
- Reflecteren op hun eigen gedrag in discussies

Lesopbouw (50 minuten)

Activerende start (5 minuten)

Werkvorm: klassikaal gesprek

Schrijf op het bord: **"Je zegt wat je denkt. En iedereen keert zich tegen je."**

Vraag daarna:

- Wat gebeurt hier?
- Wie heeft er gelijk?
- Wat zou jij doen?

Laat 2-3 leerlingen reageren. Zorg dat je in gesprek gaat zonder te sturen. Laat vooral de meningen naast elkaar bestaan. Laat verschillen zien. Geef wellicht een voorbeeld dat groter is en trek met elkaar de conclusie dat verschillende meningen naast elkaar bestaan. Alleen dat wanneer je het persoonlijk maakt het nog beter te

begrijpen is. Je kunt dit aanvliegen door een voorbeeld te geven aan begin van gesprek: Jij zegt dat ananas op pizza lekker is. En iedereen keert zich tegen je. Kun je het daarna verder doortrekken maatschappelijke thema's en link naar de geschiedenis.

Onderzoek — reconstructie van het verhaal (15 minuten)

Werkvorm: samenwerken in groepjes (3–4 leerlingen)

Opdracht

Leerlingen krijgen de opdracht: **Jullie moeten uitzoeken wat er met Hugo de Groot is gebeurd.**

Laat leerlingen online zoeken in groepjes.

Onderzoeksvragen

1. Wie was Hugo de Groot?
2. Wat was het conflict waarin hij terecht kwam?
3. Wie waren zijn tegenstanders?
4. Waarom werd hij opgesloten?
5. Waar stond hij voor?
6. Hoe ontsnapte hij?

Rol van de docent

Stel vragen tijdens rondlopen zoals:

- Wie had hier de macht?
- Waarom vonden mensen dit gevaarlijk?
- Wat gebeurde er als je het oneens bent?

Klassikale verdieping — van feiten naar betekenis (10 minuten)

Werkvorm: klassikaal structureren

Laat groepjes hun bevindingen delen.

Breng structuur aan:

- Wat gebeurde er?
- Waar ging het conflict over?
- Waarom werd Hugo gevaarlijk gevonden?

Benoem expliciet:

Hugo zat gevangen vanwege zijn ideeën. Niet vanwege zijn daden.

Burgerschap — vrijheid en verantwoordelijkheid (10 minuten)

Werkvorm: stellingenspel

Laat leerlingen positie kiezen in de klas (eens / oneens / twijfel).

Gebruik stellingen:

- Je moet altijd kunnen zeggen wat je denkt

- Vrijheid heeft grenzen
- Sommige meningen zijn gevaarlijk
- Het is beter om soms niets te zeggen

Laat leerlingen hun keuze kort toelichten.

Verdiepende vragen

- Wat gebeurt er als niemand meer luistert?
- Wat gebeurt er als niemand meer durft te spreken?

Reflectie — vrijheid begint bij jou (5 minuten)

Werkvorm: individueel schrijven

Laat leerlingen antwoorden op:

- Wanneer ga jij over de grenzen van de vrijheid van een ander?
- Op welk moment voel jij je vrij?
- Wanneer vind je dat lastig?

Laat eventueel 2–3 leerlingen delen.

Link met de musical / Kijkvraag voor leerlingen

Wanneer kiest Hugo om te spreken?

Wat kost hem dat?

In *Hugo de Groot, de musical* zie je niet alleen wat er gebeurde.

Je ziet:

- Hoe mensen tegenover elkaar komen te staan
- Hoe overtuigingen botsen
- Hoe moeilijk het is om trouw te blijven aan jezelf

Na jullie bezoek kun je dit laatste onderdeel bespreken. 'Hoe zag je dat..' en vooral: 'Hoe zien we dat in de huidige maatschappij terug'. Daarover kun je een open gesprek voeren of zelf een mooie opdracht bij verzinnen die bij je vak past.